

Bæredygtig sælfangst frem for risikabel olieagt, Debatindlæg

Af Leif Fontain, næstformand i den grønlandske fisker- og fangerorganisation, KNAPK og Gitte Seeberg, generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden
Bragt i Politiken 13. marts 2014

Grønland kan – selvom det tilsyneladende kan være svært at forstå for nogle vesterlændinge – ikke leve af frostklar luft og gletsjervand, men har ret til udvikling. En bæredygtig udnyttelse af naturens levende ressourcer er langt at foretrække frem for risikabel olieagt i isfyldte farvande.

Grønland skal ikke bore efter olie. Grønland bør ikke udvinde uran. Grønland må ikke give sig i kast med minedrift. Grønland skal ikke skyde hvaler. Grønland bør ikke fange sæler. Grønland må bare gå i stå.

De løftede pegefingre står tit i kø, når omverdenen taler om Grønland. Det er som om, det smukke og rene land ikke må udvikle sig. Men det er samtidig som om, at grønlænderne ikke må opføre sig, som de altid har gjort, for havpattedyrene skal de helst også holde sig fra. Ja, faktisk ville det være bedst, hvis grønlænderne var statister i et friluftsmuseum, lyder det ofte som om.

Det er en dobbeltmoralisk tilgang, som ikke hører nogen steder hjemme, mener vi i KNAPK og WWF Verdensnaturfonden.

Grønland har ret til udvikling og ret til at udnytte sine levende ressourcer. Begge dele skal blot ske på bæredygtig vis. Så samfundet langtidssikres og udviklingen gør nytte i Grønland.

Forbud truer kultur

Grunden til, at vi nu skriver dette er, at en helt essentiel del af Grønlands kultur er truet på sin overlevelse på grund af et importforbud fra EU.

Vi taler om den grønlandske sælfangst, der i en rapport fra WWF Verdensnaturfonden i december blev erklæret fuldstændig bæredygtig. De fleste sælarter findes i hobetal i Grønland. Der er bogstaveligt talt millioner af sæler i havene omkring Grønland og uafhængige biologer fastslår, at fangsten på de pågældende bestande kunne være mindst dobbelt så stor og stadig ligge på et niveau, der er bæredygtigt. Sælfangst i Grønland er dertil skånsom mod miljøet og er et eksempel på en ordentlig udnyttelse af levende ressourcer, som de fleste danske svineavlere kunne lære meget af.

Men hele fangerkulturen er i fare, fordi eksporten af sælprodukter fra Grønland i løbet af ganske få år – som følge af importforbuddet – er faldet med 90 procent. På Folketingets høring om grønlandsk sælfangst i dag, præsenterer KNAPK en ny opgørelse som viser, at antallet af fangere, der ernærer sig ved sælfangst er faldet med over en tredjedel på fem år. Og for de fangere, der er fortsat, er den årlige indkomst også en tredjedel lavere, end den var for få år siden.

Det giver måske ikke umiddelbart mening, for grønlandske sælfangere har med den såkaldte inuit-tundtagelse i princippet eneret på salg af sælprodukter i Europa, efter det generelle importforbud blev indført.

Lider under manglende oplysning

Men forklaringen er, at EU's forbud har ødelagt hele markedet. Forbrugerne ved simpelthen ikke, at grønlandske sælskind er både lovlige og bæredygtige. En undersøgelse fra 2012 viser, at otte ud af ti danskere ikke kender til Grønlands undtagelse fra forbuddet, og når et stormagasin som Magasin forbyder salg af grønlandske sælskind i deres butikker, under henvisning til at de kun vil sælge skind fra dyr, der har været i fødevareproduktion, udstiller det en grundlæggende uvidenhed overfor grønlandsk fangst og levevis.

EU har dermed – desværre – ikke løftet den kommunikationsopgave, der lå i forlængelse af at lave selve inuitundtagelsen. Man har ikke sikret, at forbuddet ikke fik negative konsekvenser for inuitsamfund som det grønlandske. Det er skuffende.

Især fordi sælfangsten i Grønland udover at være biologisk bæredygtig er en integreret del af kulturen og et symbol på samspillet med naturen. Sælens skind er gennem årtusinder blevet brugt til beklædning, dens ben til smykker og fangstredskaber og dens kød er fortsat en vigtig del af den grønlandske diæt.

Mange af de grønlandske fangere bor i små bygder langs kysten, og når deres indkomst falder så drastisk, som det har været tilfældet i de seneste år, er det ikke blot problematisk for den enkelte fanger og vedkommendes familie, det er alvorligt for hele bygden.

Ofte er livet som fanger eller fisker en af kun få erhvervsmuligheder i de grønlandske bygder. Hvis det ikke kan løbe rundt, tvinges folk væk fra bygderne og den levevis, der i århundreder har været den normale.

Det er ikke hver dag, organisationer som vores står forenet. Mange tager det for givet, at fiskere og fangere ligger i modstrid med natur- og miljøorganisationer.

Den traditionelle grønlandske sælfangst er bæredygtig og et meget væsentligt element i det traditionelle grønlandske erhverv. (Foto: WWF Verdensnaturfonden).

Står sammen om bæredygtighed

Sandheden er imidlertid, at KNAPK og WWF er eksempler på to organisationer, som på lange stræk har fælles interesser. Vi holder af naturen og har respekt for de dyr, der lever i den. Vi har begge en interesse i, at forureningen og klimaforandringerne begrænses, så natur og dyreliv ikke lider overlast og vi deler også en interesse for, at bestandene ikke overudnyttes, så de forsvinder i fremtiden.

KNAPK kæmper de grønlandske fiskere og fangeres sag og dermed også for den natur, de er en del af. WWF kæmper for naturbevarelse og en verden, hvor mennesket lever i harmoni med naturen – ikke en natur uden mennesker eller en verden, hvor mennesker glemmer naturen.

Derfor går det os imod, at fangerne bliver mere og mere pressede, mens olieselskaber i stedet fokuserer om Grønland i farvandene i både øst og vest.

Udvikling er en nødvendighed for Grønland; og vi foretrækker helt klart, at sælfangsten fortsætter og igen vil bringe indtægter til Grønland, frem for at Grønland åbner sine mest isfyldte farvande for efterforskning efter olie, som det for nylig er sket i farvandene ud for Nordøstgrønland. Olieefterforskning, der, hvis uheldet er ude, kan betyde så stor forurening, at fiskeri og fangst bliver umuligt og at et af verdens mest sårbare økosystemer lider uoprettelig skade.

For at vende udviklingen og få gang i eksporten af sælprodukter, så de grønlandske fangere stadig har mulighed for at være selverhvervende og landets kultur ikke lider et knæk, må EU på banen i en fart.

WWF og KNAPK er enige om, at de danske politikere bør lægge pres på EU for at sikre, at importforbuddet og inuitundtagelsen lever op til sin intention om ikke at påvirke inuitsamfund negativt.

Det bør som minimum ske gennem en omfattende oplysningskampagne finansieret for EU-midler, der én gang for alle gør det klart, at sæler som sådan ikke er truede og at fangsten i Grønland ikke er umoralsk.

Boreplatformen er fra Cairn Energys borer ud for Vestgrønland i 2011. (Foto: WWF Verdensnaturfonden).

